

O Plan de Convivencia do **CPR. Plurilíngüe ALBORADA** nace coa idea de promover tódolos principios marcados pola LOMCE.

O equipo docente considera o centro non só coma un obradoiro de coñecementos co fin de que o alumnado acade saídas profesionais senón tamén un traballo de "Cooperación" onde evitemos a radicalización, a sectorización e o adoutrinado, buscando ademais a liberdade responsable, a solidariedade e a defensa dos dereitos humanos e da natureza.

Así pois, **as notas de identidade do colexio Alborada e os seus principios educativos son:**

1. Procuramos un ensino laico, independente e integrador, non selectivo nin competitivo.
2. Educamos para a igualdade , a convivencia e a paz e ser instrumento de axuda para minorar as desigualdades sociais
3. Prestamos un servizo educativo seguindo un criterio de calidade.
4. Desenvolvemos un modelo de xestión educativo no centro democrático e participativo resaltando os órganos representativos e o papel do titor /a .
5. Educamos "en" e "para" a liberdade e a responsabilidade favorecendo un espírito crítico e reflexivo no alumnado.
6. Potenciamos a convivencia directa co medio natural e social que nos rodea creando unha relación de harmonía e respecto.
7. Fomentamos a coeducación coma un proceso educativo que favorece o desenvolvemento da persoa independentemente do seu sexo.

O **Colexio Plurilíngüe Alborada** caracterízase pola posta en marcha dun proxecto pedagóxico guiado polo principio da flexibilidade e da adaptación a realidade que é cambiante e dinámica.

INDICE :

1. SENSIBILIZACIÓN

- 1.1. Creación da Comisión de Convivencia 4
- 1.2. Sensibilización e promoción da convivencia 6

2. DIAGNÓSTICO

- 2.1. Análise e diagnóstico do contexto..... 6
- 2.2. Características 7
- 2.3. Análise da realidade 8
- 2.4. Análise de medidas 8

3. CONCRECIÓN DO PLAN

- 3.1. Obxectivos do plan e do modelo de convivencia 9
- 3.2. Rexistro das medidas do plan xa existentes e das novas estratexias de actuación.....11
  - Aula de Convivencia.....14
  - Coherencia na aplicación de normas..... 15
- 3.3. Planificación, secuenciación e desenvolvemento das actuacións.....17

4. RELACIÓN COAS FAMILIAS E O ENTORNO 24

5. SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN DO PLAN 26

6. PROTOCOLOS, MODELOS DE DOCUMENTOS E FERRAMENTAS PARA REGULAR A CONVIVENCIA DO CENTRO

- A. Protocolos establecidos pola Xunta de Galicia ós que se accede dende á súa páxina web:.....33
  - a. Protocolo de acoso escolar e ciberacoso.
  - b. Protocolo de consenso sobre TDAH.
  - c. Protocolo de Identidade de Xénero.
  - d. Protocolo de Urgencias sanitarias e enfermidade crónica.
  - e. Protocolo de Atención Educativa Domiciliaria.

f. Protocolo de Protección de datos.	
g. Protocolo de Absentismo escolar.	
B. Documentos anexos elaborados polo Departamento de Orientación.....	33
a. Parte por condutas contrarias á convivencia.....	35
b. Contrato de conduta.....	37
c. Guía para a análise dun conflito.....	39
d. Enterado dos pais.....	41
e. Rexistro de avaliación de excursións e saídas do colexio.....	42
f. Cuestionario de autovaloración do profesorado.....	44
g. Protocolo de acollida ao alumnado de nova incorporación.....	52
h. Protocolo de contención física ante os casos de agresión a docentes.....	53
i. Cuestionario de convivencia no centro educativo.....	59
j. Programa de Habilidades Sociais	63
Programa de coeducación e prevención da violencia machista	70
C. DOCUMENTOS DO CENTRO.....	76
D. REFERENCIAS LEXISLATIVAS	76

1. SENSIBILIZACIÓN

1.1. CREACIÓN DA COMISIÓN DE CONVIVENCIA DO CENTRO

A Comisión de Convivencia do Centro é o órgano colexiado que reflexiona e investiga en relación co estado da convivencia no centro e que diseña as estratexias que se deberán adoptar para o fomento da cultura de paz e para mellorar o clima da convivencia escolar, plasmando todo elo na concreción do Plan de Convivencia.

A Comisión de Convivencia está composta por:

- Presidente: O/A Director/a
- Representante do profesorado: Orientadora, Xefa de Estudos, Coordinadora de ESO.
- Representante da titularidade do centro: Presidente/a
- Representante do alumnado: Representante ante o Consello Escolar
- Representante do persoal de Admon. e servizos: Administrativa do centro
- Representante das familias: Representante dos pais/nais ante o Consello Escolar

A Comisión de Convivencia tamén estará aberta á participación do profesorado titor relacionado co tema que se analice, así como aos profesionais da sanidade, dos servizos sociais e das asociacións do sector que poidan colaborar na mellora da convivencia escolar.

FUNCIÓNS DA COMISIÓN DE CONVIVENCIA

Entre as funcións da Comisión da Convivencia están:

- Dinamizar o Plan de Convivencia do centro.
- Elaborar un informe anual da análise da convivencia.
- Informar trimestralmente ao consello escolar.
- coordinar as actuacións conxuntas dos ámbitos implicados relacionados coa mellora do clima de convivencia.
- propoñerlle á Administración educativa as medidas oportunas para a mellora da convivencia.
- aquelas outras que a propia Administración ou o Observatorio da Convivencia Escolar a nivel provincial lle poidan encomendar.

PERIODICIDADE DAS REUNIÓNS

Celebraranse tres reunións anuais de carácter ordinario, unha por trimestre, e con carácter extraordinario, tantas veces sexa convocado pola presidencia a instancia propia ou a proposta de, polo menos, unha terceira parte dos seus membros.

A convocatoria destas reunións deberá ter en conta a dispoñibilidade horaria de todos os seus membros para facilitar a súa asistencia.

INFORMACIÓN DAS DECISIÓNS

As decisións tomadas polos membros da Comisión de Convivencia ou as súas actuacións deben ser comunicadas ao Consello Escolar trimestralmente.

Informarase ao profesorado do centro nas reunións de claustro que se celebran trimestralmente, ou ben, en reunións extraordinarias convocadas ó efecto; aos alumnos/as a través do desenvolvemento da acción tutorial e Xunta de Delegados, e aos pais/nais por medio de escritos e AMPA en aqueles temas que afecten a todos de forma directa.

Ao final de curso farase unha avaliación de todo o plan que será incluída na memoria anual do centro.

1.2.SENSIBILIZACIÓN E PROMOCIÓN DA CONVIVENCIA

1.Presentación e difusión do Plan de Convivencia:

Responsables:

- Equipo Directivo
- Tutores
- D.O.

Recursos:

- Claustro
- Plan de Formación do Profesorado
- Acceso ó Plan de Convivencia a través da páxina do colexio

Metodoloxía:

- Difusión e formación do profesorado
- Información ás familias.
- Colgar o Plan na web do colexio.
- Inclusión do Plan de convivencia no PAT.
- Difusión ás familias a través da AMPA.
- Difusión a alumnado a través da Xunta de Delegados, tutorías.

2. DIAGNÓSTICO

2.1. ANÁLISE E DIAGNÓSTICO DO CONTEXTO

(Ver cuestionario no Anexo IX)

Na actualidade o clima de convivencia no centro é bo. Non se observan serios problemas, aparecendo de cando en vez, principalmente nos primeiros cursos da ESO, algún conflito que se resolve fundamentalmente dende tutoría e con algunha medida disciplinaria de carácter menor. Nalgún caso compre tomar algunha medida máis severa ou aplicación de protocolo ao efecto.

Nos cuestionarios realizados a principios do curso 2016-2017, as valoracións en xeral, por parte do alumnado, o profesorado e as familias foron as seguintes:

- Valoración da convivencia no centro: **60% boa, 23% moi boa, 6% normal,**
- Conflictos que se producen con máis frecuencia: **60% nunca, 20% moi pouco, 20% pouco** (entre alumnado e entre pais/nais e fillos/as).
- Conflitos que se produciran con máis frecuencia no centro nos últimos anos: **24% nunca, 37% moi pouco, 13% pouco** (interromper a clase), **16% algunhas veces** (agresións verbais entre alumnado), **10% bastantes veces** (indisciplina, uso inapropiado novas tecnoloxías))
- Iniciativas útiles para mellorar a convivencia: **19% moitísimo ou a que máis** (consensuar normas entre alumnado e profesorado, formar ao profesorado en resolución de conflitos e unificar os criterios de actuación entre o profesorado); **10% moito** (utilizar un estilo docente respectuoso e positivo, reforzar a disciplina, informar ás familias sobre estratexias diante dos conflitos e favorecer o traballo cooperativo entre o alumnado).

2.2. CARACTERÍSTICAS DO CENTRO E O SEU ENTORNO

Recursos materiais:

O centro educativo ALBORADA está situado na Avda. do Aeroporto nº 392 na cidade de Vigo, Pontevedra. É un centro cooperativista.

O Colexio Plurilingüe Alborada conta cunha superficie edificada duns 3.000 m² en dous módulos. Nun bloque están as tres aulas do 2º ciclo de Educación Infantil, aseos de E. Infantil, unha sala de profesores, as dependencias de administración e dirección así como dúas salas de visitas para pais, e aseos. Atópase tamén neste edificio o departamento de orientación e a aula de Convivencia.

No edificio central de catro andares conta, no 1º andar cas aulas de 1º a 4º EP, lavabos para nenos/as, profesores/as, laboratorio, sala de profesores e aseo de minusválidos. No 2º andar atópase as aulas de 5º a 6º de E.P. e de 1º a 4º da ESO.

así como servizos para alumnos/as e profesores/as. O terceiro andar conta coa Biblioteca, aula de Informática e un amplo almacén. Por debaixo da 1º planta atópanse as aulas de Plástica, Música, o obradoiro de Tecnoloxía, Educación Especial, aula de apoio, aula de Audición e Linguaxe e o Comedor. A rampla de minusválidos comunica co patio cuberto onde se atopa o ximnasio, lavabos, duchas sala de monitores, vestiarios e sala de caldeiras.

O **Colexio Plurilíngüe Alborada** está dotado con todas as medidas regulamentarias de ramplas, ascensor, aseos de minusválidos, etc, para facilitar o acceso a aqueles alumnos/as con déficits físicos.

Fronte ao edificio principal atópase unha pista de fútbol sala cunhas gradas, un parque de infantil que utilizan os alumnos/as do centro nos tempos de lecer.

Actualmente o Centro acolle a unha media de 310 alumnos divididos en catorce unidades: tres de Educación Infantil, seis de Educación Primaria, catro de E.S.O. e unha de Educación Especial.

2.3. ANÁLISE DA REALIDADE DO CENTRO E ACTUACIÓNS ACTUAIS

- Modelos de rexistro da realidade do centro en materia de convivencia.
- Cuestionarios para a avaliación da convivencia.
- Ver táboa páxina 14.

2.4. ANÁLISE DAS MEDIDAS E ACTUACIÓNS ACTUAIS

- Informes, avaliacións e memorias dos plans de centro.
- Contribucións da comunidade escolar.
- Análise de accións que xa se realizan no centro a través dos claustros, seminarios, departamento...

3. CONCRECIÓN DO PLAN

3.1 OBXECTIVOS DO PLAN E DO MODELO DE CONVIVENCIA

Como obxectivo xeral, o Plan de Convivencia pretende promover e desenrolar actuacións relativas ó fomento da convivencia, favorecendo as adecuadas relacións entre todos os compoñentes da nosa comunidade educativa.

Priorizaranse as actuacións preventivas destinadas ó coñecemento previo das normas necesarias para a convivencia pacífica e respectuosa, utilizando como medios o Plan de Acción Titorial, os Boletíns informativos para as familias e as reunións xerais de pais entre outros medios.

A concreción destes principios reflíctese nos seguintes Obxectivos:

1. Preparar para a participación na vida favorecendo a democracia escolar e desenvolvendo hábitos de cooperación que fomenten a paz, a tolerancia e a solidariedade entre persoas e pobos.
2. Desenvolver progresivamente a autonomía e as habilidades comunicativas e de convivencia do alumnado.
3. Por en contacto ó alumnado con técnicas e estratexias baseadas na aprendizaxe cooperativa na cal se fundamenta a nosa institución educativa e con estratexias de traballo intelectual que o capaciten para aprender a aprender.
4. Dispoñer de instrumentos para a prevención e a resolución pacífica de conflitos.
5. Desenvolver progresivamente a autonomía e as habilidades comunicativas e de convivencia do alumnado.
6. Coñecer, comprender e respectar as diferenzas entre culturas e diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, a non discriminación por ningunha razón e a educación na diversidade.

7. Potenciar a acción titorial como instrumento para favorecer a convivencia, prever conflitos, consolidar o grupo clase e como canle de comunicación, desenvolvendo actitudes de intercambio e coñecemento mutuo.
8. Promover a participación activa e a colaboración de tódolos sectores da comunidade no Centro: familias, profesorado e alumnos, fomentando o sentimento de pertenza a ela.
9. Proceder ante os problemas de conduta seguindo uns principios de actuación coherentes que orienten as intervencións de todo o profesorado, evitando así contradicións que desorienten ao alumnado.
10. Controlar a utilización das tecnoloxías da información e manter unha mentalidade aberta ante as perspectivas científicas e tecnolóxicas.
11. Fomentar a autoestima e o coñecemento dun mesmo, as súas capacidades e limitacións.
12. Priorizar a resolución dos conflitos de xeito formativo, é dicir, como un medio positivo e construtivo de análise da realidade e construción de novas maneiras de relación pacífica e dialogante.
13. Utilizar as mediadas punitivas como último recurso e só cando as estratexias motivacionais e educativas non deran resultado.
14. Fomentar e propiciar a participación do profesorado na súa formación en materia de Convivencia.
15. Potenciar as relación con organizacións, institucións externas e entorno do Centro coa fin de enriquecer o servizo cultural educativo da nosa Comunidade e viceversa.
16. Avanzar no noso Centro cos cambios que se producen na nosa sociedade en tódolos ámbitos (social, económico, cultural, tecnolóxico, etc), como medio para favorecer a convivencia.

OBXECTIVOS ESPECÍFICOS

De resultados da avaliación inicial, este Plan de Convivencia plantexa tres vías de actuación preferentes:

- A primeira, será a **prevención de conflitos** e o favorecemento dun clima de convivencia o mais axeitado posible.
- A segunda, a **unificación de criterios e actuacións dos profesores** ante feitos parellos, o mesmo que nas accións preventivas previstas, podendo utilizar para elo recursos de material impreso e soporte informático.
- A terceira, a **utilización sistemática dos Protocolos** que a distintos efectos publica a Consellería e outros elaborados dende o centro e recollidos neste Plan.

3.2. REXISTRO DAS MEDIDAS DO PLAN XA EXISTENTES E DAS NOVAS ESTRATEXIAS DE ACTUACIÓN.

A resposta educativa do equipo directivo e o profesorado no centro é a de promover a actitude de participación do alumnado a través dos canles que ofrece o N.O.F., as titorías, a Xunta de Delegados, o diálogo, respecto e comunicación para solucionar calquera conflito e a necesidade de potenciar a mellora da convivencia a través da adquisición de habilidades de enfrontamento aos conflitos.

Aínda que a percepción da convivencia no centro é boa e os problemas de convivencia non son graves, si é verdade que a obrigatoriedade da Etapa educativa da ESO no centro comporta, xunto a outros aspectos, a presenza nas aulas dun sector do alumnado que non encaixa ben coas actuais propostas educativas, xerando ás veces conflitividade.

O centro leva xa tempo compartindo unha filosofía de mellora da convivencia e da resolución de conflitos. Ó longo dos últimos cursos, adoptáronse unha serie de medidas preventivas, incentivadoras, motivadoras, de rehabilitación con traballo social e nalgúns casos punitivas, intentando INTEGRAR a toda a comunidade educativa para compartir e asumir valores como a paz, a solidariedade, a tolerancia, o diálogo e a resolución pacífica de conflitos.

Algunhas destas actuacións son:

a) MEDIDAS PREVENTIVAS

- Presentación ao inicio de curso das liñas xerais do Plan de Convivencia e coñecemento e difusión do N.O.F.
- Fomento da interacción entre o docente e o alumnado: votación democrática das normas da clase, asembleas, enquisas, sociogramas, recollida de datos de pre-avaliación, recollida por escrito das titorías cos pais...
- Concienciación e facilitación da filosofía de integración das NEE en todos os ámbitos educativos: dende medidas arquitectónicas ate o traballo cos grupos anticipando actitudes empáticas e de relación positiva.
- Atención persoal a todo o alumnado: titorías, orientadora.
- Creación de Equipo de Mediación e outras medidas como o fomento do diálogo, mediación informal, alumnado titor, axuda entre iguais, celebración do día da paz e do da prevención da violencia machista, potenciación das actividades de convivencia: intercambios co estranxeiro, traballo por proxectos, excursións, saídas, Nadal, Entroido, festa do fin do curso, actividades deportivas, semana cultural, etc.
- Asesoramento do D. O. a toda a comunidade educativa: accións e apoio a alumnos e grupos (Xuntas de delegados...), relacións coas familias (entrevistas, psicólogos ...), apoio e aporte de material ao profesorado, relacións con estamentos sociais (servizos sociais), etc.
- Traballo cooperativo nas aulas: incluíndo a participación en concursos, xornadas, exposicións.
- Colaboración de entidades alleas ao colexio (Concello, Plan Local Prevención Drogodependencias, Policía, Cruz Vermella, distintas asociacións,...).

- Establecemento de liñas de actuación ante o conflito: profesor - titor - equipo directivo - (Departamento de Orientación) - (Consello Escolar)
- Axenda escolar, correo electrónico, como medio de comunicación familia-colexio.
- Xuntanzas: reunión xeral, por cursos, tutorías, ...
- Colaboración ANPA-COLEXIO: nas festas, en saídas, festividades, escola de familia, aporte de actividades culturais, etc.
- Adicación do Día da Paz e do Día da Prevención da Violencia Machista, á concienciación do respecto polos demais e á convivencia pacífica.
- Colaboración en proxectos de solidariedade coa comunidade: Fundacións, aportacións humanitarias, enfermos, ...

b) MEDIDAS DE DETECCIÓN:

- Labor tutorial e observacións do profesorado e persoal non docente.
- Rexistros estandarizados: protocolos, cuestionarios, sociogramas, entrevistas.
- Formación do profesorado en materia de convivencia:
  - ✓ Coñecemento de casos de alumnado especialmente sensible e supervisión habitual
  - ✓ Formación en cursos sobre atención á diversidade, intervención sobre o clima de clase.
- Xunta de delegados.
- Acceso directo do alumnado na denuncia e/ou demandas de intervencións do Departamento de Orientación.
- Caixa de correos da convivencia

c) MEDIDAS DE CORRECCIÓN E RESOLUCIÓN

Entre outras:

- Reflexión sobre a conduta cometida

- Asistencia á aula de convivencia traballando programas de HHSS
- Lectura e actividades educativas relacionados coa falta cometida
- Asignación de actividades solidarias e de cooperación
- Realización de actividades en tempo de recreo
- Intervención do equipo de mediación do centro
- Aplicación de protocolos ó efecto

A aula de convivencia

Sitúase na entrada do porche de Educación Infantil.

A súa función é a de substituír o tempo de expulsión do alumnado privado temporalmente do seu dereito de asistencia ao centro, como consecuencia da aplicación de medidas correctoras, buscando a incorporación á súa propia aula no menor tempo posible. Unha segunda función é a de dispoñer dun espazo de reflexión onde se poidan solucionar os conflitos.

Poderá ser derivado a esta aula o alumnado que, a xuízo do profesor, teña que ser separado temporalmente do grupo por ser protagonista dun conflito.

Para facer efectiva a medida, debe contar coa aprobación da Dirección do colexio.

A aula dispón de materiais para traballar resolución de conflitos e Habilidades Sociais.

O alumnado derivado a esta aula estará baixo a vixilancia do profesorado de garda.

d) ACCIÓN TITORIAL

Potenciar o papel da tutoría nestes aspectos:

- Atribuír importancia no seu papel preventivo e de mediación.
- Outorgar ao titor/a a capacidade executiva en relación con algunhas situacións que afectan á convivencia.
- Sen demérito das funcións da persoa titora recollidas no Regulamento Orgánico (Decreto 324/1996, do 26 de Xullo. DOG 09-08-96).

e) ACTUACIÓN DO EQUIPO DIRECTIVO

- O equipo directivo asume o compromiso de estimular e garantir as actitudes que promovan a boa convivencia.
- É responsable de que o profesorado e resto da comunidade educativa, sexan coñecedores e cumpran a normativa e documentos en materia de convivencia.
- É garante de que o procedemento seguido na actuación en temas de convivencia se axuste á normativa vixente, protocolos oficiais e documentos do centro.
- Vela polo fomento do diálogo e resolución pacífica de conflitos.
- Sen demérito das funcións atribuídas pola lei. Regulamento Orgánico (Decreto 324/1996, do 26 de Xullo. DOG 09-08-96).

f) DEPARTAMENTO DE ORIENTACIÓN

- Propón accións que favorezan o clima de convivencia, ofrece pautas para o desenvolvemento persoal axeitado e proporciona recursos e apoios para elo.
- Colabora coa elaboración do PAT e na intervención con titores, na prevención, detección, valoración e resolución de problemas de convivencia.
- Coordina as intervencións dos axentes externos que participen na resolución de problemas de convivencia.
- Mantén contacto con familias para coordinar actuacións referentes ao alumnado implicado en temas de convivencia.
- Intervén directamente dende o campo profesional cos alumnos implicados en problemas de conduta, acoso e demais situacións que o requiran.
- Presta especial atención e dedicación ao alumnado con NEE e/ou con risco de problemas relacionais, acoso, etc. , actuacións recollidas no Plan de atención á diversidade.

COHERENCIA NA APLICACIÓN DE NORMAS

A Comisión de Convivencia garantirá que as normas de convivencia se apliquen de forma coherente por todos e cunha finalidade esencialmente educativa. O

documento de referencia para a aplicación de normas e sancións é o NOF, que será revisado anualmente e que está a disposición da comunidade educativa.

Así mesmo, os criterios de actuación consensuados nos claustros, reunións de ciclos, determinados polo equipo directivo e recollidos no presente Plan de Convivencia e protocolos de actuación de Consellería e os anexos, deberán ser observados estritamente de xeito que todo o equipo educativo favoreza a prevención de condutas e conflitos non desexados e a unificación de actuacións para o seu tratamento e resolución.

NORMAS DE CONVIVENCIA

As actitudes a desenrolar e a organización do centro en materia de convivencia deberanse basear nas seguintes normas:

- a) Obligatoriedade de asistir a clase.
- b) Chegar con puntualidade.
- c) Seguir as orientacións do profesorado e do persoal non docente no exercicio das súas funcións.
- d) Tratar con respecto e consideración a todos os membros da comunidade educativa.
- e) Estudiar con aproveitamento, así como respectar o dereito ao estudo dos compañeiros.
- f) Respectar a dignidade, integridade, intimidade, ideas e crenzas de todos os membros da comunidade educativa.
- g) Non discriminar a ningún membro da comunidade escolar por razón de nacemento, raza, sexo ou calquera outra circunstancia persoal ou social.
- h) Coidar e utilizar correctamente os bens e instalacións do centro.
- i) Respectar as pertenzas dos demais membros da comunidade educativa.
- j) Participar na vida e funcionamento do centro.
- k) Non realizar actividades prexudiciais para a saúde nin incitar a elas.

- I) Aprender habilidades pacíficas e non violentas na resolución de conflitos.

3.3 PLANIFICACIÓN, SECUENCIACIÓN E DESENVOLVEMENTO DAS ACTUACIÓNS

Dentro deste contexto de enfoque da nosa realidade escolar nun marco de regulación das relacións entre os seus membros, de facilitación das mesmas e das accións a levar a cabo para favorecer o desenvolvemento dun clima de convivencia adecuado, encádranse unha serie de accións que pretenden conquistar estes obxectivos. Trátase de concretar en feitos e parcelas de actuación avaliáveis os principios anteriores.

Así, as accións previstas para materializar a posta en práctica deste plan de convivencia, son as que aparecen na seguinte táboa:

4. RELACIÓN COAS FAMILIAS E O ENTORNO

O Plan de Convivencia pretende fomentar a participación dos seguintes sectores:

a) Persoal docente:

- Incentivar a participación do profesorado en todos os ámbitos da vida educativa do centro (reunións de seminario, claustros, xuntas de avaliación, actividades?). Fomentar a relación profesor-equipo directivo.
- Fomentar a relación entre os profesores do grupo de alumnos e o titor/a.
- Potenciar as relacións equipo directivo-Tutoría. CPR. Plurilíngüe Alborada

b) Pais:

A educación é unha responsabilidade compartida, por este motivo os pais teñen que colaborar co centro e para iso propónse profundar en distintos aspectos como:

- Potenciar as relacións entre os profesores e os pais (tutorías, comunicacións etc.).
- Realizar periodicamente reunións individuais e colectivas cos pais para informarlles de todas as cuestións de interese relacionadas coa educación dos seus fillos.
- Comunicar puntualmente as incidencias en relación cos seus fillos.
- Buscar a colaboración da ANPA en todos aqueles asuntos en que a súa participación sexa conveniente: saídas, realización de obradoiros cos alumnos/as, exposición dalgún tema da súa especialidade, organización de xornadas culturais, etc.
- Potenciar as actividades que organice o ANPA.
- Realizar reunións periódicas coa Xunta da ANPA.
- Transmitir información aos representantes no C.E. dos temas que se traten para que poidan debatelos e achegar ideas.

c) Alumnos:

Considerando que os alumnos son tamén protagonistas na educación a súa participación e colaboración resulta importantísima:

- Fomentar a participación e colaboración nas Xuntas de Delegados e nas distintas actividades extraescolares e complementarias que o centro propoña.
- Realizar reunións periódicas entre a Xunta de Delegados e o Equipo Directivo.
- Axudar ás asociacións de alumnos/as.
- Fomentar a convivencia entre os alumnos/as.
- Animar aos alumnos a participar na convivencia a través da mediación entre iguais.
- Promover nos alumnos e delegados de curso a colaboración co titor e o equipo educativo e establecer canles de comunicación cos seus representantes no C.E. Responsabilizar aos alumnos na conservación e mantemento do centro incentivando as actitudes positivas e responsables.

d) Persoal non docente:

O labor que levan a termo é importantísima no funcionamento do Centro, por este motivo expomos:

- Apoiar o recoñecemento das súas tarefas e a dignificación do seu labor. Manter estreita relación e propiciar ambiente de diálogo para evitar conflitos de tipo xerárquico.
- Fomentar as boas relacións e ser receptivos á problemática que xurda na relación laboral.

5.SEGUEMENTO E AVALIACIÓN DO PLAN

Para avaliar o Plan de Convivencia do centro tomaranse como referente as actuacións marcadas. Cada unha delas ten persoas responsables asignadas (individualmente, en equipo, grupos formados para este fin,...) e uns prazos para facelo, ademais dos recursos que poden ser necesarios (ver apartado de Obxectivos e actitudes a conquistar co Plan: accións previstas).

Rematados os prazos, valorarase o grao de consecución guiándonos pola seguinte clave:

1-Iniciado; 2-En proceso; 3-Rematado

Así mesmo, recollerase a valoración na plantilla creada ó efecto que aparece a continuación; nela farase constar nos apartados correspondentes as datas nas que se efectuou o seguimento e avaliación e as observacións ou recomendacións correspondentes a cada acción en proceso.

PLAN DE CONVIVENCIA

Actividade	Responsables	Metodoloxía	Temporalización
1. Presentación e difusión do Plan de Convivencia	Equipo Directivo, tutores e D.O.	Difusión e formación do profesorado Información ás familias. Colgar o Plan na web do colexio. Inclusión do Plan de convivencia no PAT. Difusión ás familias a través da ANPA. Difusión a alumnado a través da Xunta de Delegados, titorías.	Primeiro trimestre e continuación durante o curso
2. Desenvolvemento de plans específicos en EP e ESO	Responsables: Orientadora e tutor@s.	Cuestionarios Charlas, debates, entrega de materiais escritos, exposicións polos alumnos, recursos TIC. Programas específicos. Colaboracións de profesionais e especialistas alleos ó colexio que imparten charlas e obradoiros.	Todo o curso

PLAN DE CONVIVENCIA

		Actividades de aula, traballos, presentacións, xogos e proxectos cooperativos Participación en exposicións, concursos a nivel local e estatal.	
3. Establecemento dun clima de clase adecuado	Todo o profesorado en xeral e @ titor@ en particular.	Información, debate, consenso sobre as normas de clase. Información e explicación do NOF	No primeiro mes de curso elaboración das normas de clase. Seguemento durante todo o curso
4. Actuación coherente de todo o profesorado en materia de convivencia.	Dirección. Elaboración escrita polos integrantes da Comisión de convivencia. Todo o	A recollida en cada protocolo. (ver anexos)	Continuidade indefinida mentras estea en vigor á normativa que o regula.

PLAN DE CONVIVENCIA

	profesorado.		
5. Grupos de mediación de conflitos	D.O. en colaboración c@ titor@ e o delegad@ e subdelegad@ de curso	Reunións formativas cos medidores, análise de casos. Difusión ó alumnado a través da Xunta de delegados e o Equipo de Mediación.	Durante todo o curso.
6. Celebración do día da Violencia de Xénero e Día da Paz e non violencia.	DO e profesora de CCSS na ESO. Titores/as de todo o colexio.	Elaboración cooperativa polo alumnado de todo o colexio. Metodoloxía participativa.	Semanas do día da violencia de Xénero e Día da Paz.
7. Creación en EP dunha quenda de Valedores da Paz, referentes da boa convivencia nos recreos.	Titores de EP	Formación inicial dos valedores mediante reunións. Supervisión do seu traballo.	Durante o curso

PLAN DE CONVIVENCIA

8. Crear nas aulas de 2º ciclo de EI, 1º, 2º, 3º, 4º EP "o recuncho do diálogo"	Titor@s dos cursos implicados.	Explicación sobre a importancia de resolver os conflitos dialogadamente, respecto pola palabra, búsqueda de acordos.	Duranteo primeiro trimestre
9. Difusión de materiais específicos para o alumnado, temas de estudio, convivencia, saúde, sexualidade, relacións cos pais,...	D.O. Profesora de T.I.C.	Exposición pública e acceso fácil e directo a información.	Durante o curso
10. Utilización do buzón da convivencia para recoller suxerencias, comentarios, críticas, denuncias	Equipo directivo e Tutores de 3º ciclo EP e ESO. Delegados	Charla informativa polos delegados e /ou tutores: Concienciación da utilidade do buzón e do bo uso que se debe facer del.	Revisión polo D.O. Funcionamento permanente.

PLAN DE CONVIVENCIA

sobre todo o relacionado co colexio.			
11. Campaña de difusión de normas de convivencia entre o alumnado.	Titor@s en colaboración coa comisión de convivencia.	Concienciación previa do grupo. Elaboración cooperativa.	1º trimestre do curso
12. Elección de delegad@s	Titor@s	Sesións de tutoría: Información e concienciación das responsabilidades d@s delegad@s. Recollida de resultados nun acta.	Primeira semana de Outubro
13. Xunta de delegad@s ESO	Orientadora, delegad@s e subdelegad@s de ESO.	Asambleas de delegados e subdelegados. Asambleas de curso	Periodicidade trimestral e, convocatorias extraordinarias de seren o caso.

PLAN DE CONVIVENCIA

14. Plans de acollida alumn@s de incorporación tardía, procedentes do estranxeiro e/ou doutras etnias.	Equipo directivo Departamento de Orientación Titor@s Alumn@s titor@s.	Acompañamento para coñecer as características e funcionamento do centro en base ás condicións persoais do alumnado de nova incorporación.	Primeiros días de incorporación de novo alumnado e ao longo de todo o tempo necesario.
15. Aula de Convivencia	Profesorado de garda Titor/a Orientadora	Reflexión sobre a conduta a través dos materiais ofertados e a conversa co profesorado	O tempo que se estime pertinente en cada caso

Actividade	PLAN DE CONVIVENCIA			Criterios de avaliación			Grao de consecución	Observacións
				1	2	3		
1. Presentación e difusión do Plan de Convivencia	Informouse no claustro inicial ao profesorado Ó menos, @s titor@s, acudiron a algún curso de formación en convivencia O plan está colgado na páxina do colexio						DATA	
2. Desenvolvemento de plans específicos en EP e ESO	Todos os cursos recibiron a través de titorías, do D.O. ou de entidades colaboradoras, formación nas áreas de convivencia que lles corresponde						DATA	
3. Establecemento dun clima de clase adecuado	O alumnado debatió e acadou consenso sobre as normas de clase. Os titor@s de EP e ESO proporcionaron explicación do NOF. O alumnado pode acceder ó NOF con facilidade, solicitándoo @s titor@s						DATA	

PLAN DE CONVIVENCIA

4. Actuación coherente de todo o profesorado en materia de convivencia.	O profesorado coñece e aplica os Protocolos de actuación para acoso escolar, análise de conflitos, contratos de conducta, sancións,... O profesorado cubre partes de faltas de asistencia, faltas de puntualidade e incidencias. O profesorado participa nas reunións nas que se lle requira en materia de Convivencia.				DATA	
5. Grupo de mediación de conflitos	Ó final de curso hai un grupo de alumnos formado en Mediación				DATA	
6. Celebración do día Contra a violencia de Xénero e o da Paz e non violencia.	Durante a semana anterior, @s titor@s traballan nos seus cursos os materiais suxeridos e facilitados dende o D.O. e Dpto. de CCSS. O Día contra a Violencia de Xénero e o Día da Paz colaboran nas actuacións estipuladas a nivel de centro. - O colexio inclúe no seu P.E. actuacións puntuais ó respecto.				DATA	

PLAN DE CONVIVENCIA

7. Creación en EP dunha quenda de Valedores da Paz, referentes da boa convivencia nos recreos.	Valoración do grao de conflictividade nos recreos.					DATA	
8. Crear e utilizar nas aulas de 2º ciclo de EI, 1º, 2º, 3º, 4º EP "o recuncho do diálogo"	Os titores asinan un espazo físico nas súas aulas para acoller o recuncho. Os titores e profesorado en xeral dirixen ós alumnos implicados en pequenos conflitos cotiás a este espazo e supervisan o cumprimento das regras. O alumnado recorre voluntariamente a este instrumento.					DATA	

PLAN DE CONVIVENCIA

9. Difusión de materiais específicos para o alumnado , temas de estudio, convivencia, saúde, sexualidade, relacións cos país, ...	Variedade e adecuación dos temas, idades. Posibilidade de acceso fácil polo alumnado. Se cambian periódicamente na corcheira de ESO en función das datas, adecuación, demandas, etc				DATA	

PLAN DE CONVIVENCIA

10. Utilización da caixa de correos da convivencia para recoller suxerencias, comentarios, críticas, denuncias sobre todo o relacionado co colexio.	A caixa de correos está situado nun lugar de acceso fácil para o alumnado. O alumnado coñece e usa axeitadamente a caixa de correos. O D.O. recolle e revisa periodicamente as suxerencias da alumnado.				DATA	
11. Campaña de difusión de normas de convivencia entre o alumnado.	Difusión en titorías Aparece colgadas na web				DATA	

PLAN DE CONVIVENCIA

12. Elección de delegados	Os titores informan ao alumnado das características que debe ter un delegado, da normativa e do carácter democrático da elección. A elección de delegados prodúcese dentro do prazo estipulado. Os titores supervisan a o reconto e o levantamento de actas.				DATA	
13. Xunta de delegados ESO	A Xunta reúne-se coa periodicidade prevista O alumnado cumpre coas súas atribucións dereitos e como delegados e subdelegados. Hai una secretario que levanta acta de cada reunión.					
14. Plans de acollida	Funciona un período de adaptación para alumnado q se incorpora ao centro en 3 anos. Aplicouse un programa de acollida con alumnos de nova incorporación, en función das súas características (N.E.E., distintas etnias, incorporación tardía, ...)					

5- PROTOCOLOS, MODELOS DE DOCUMENTOS E FERRAMENTAS PARA REGULAR A CONVIVENCIA NO CENTRO

a) **Protocolos establecidos pola Xunta de Galicia ós que se accede dende á súa páxina web:**

1. Protocolo de acoso escolar e ciberacoso.
2. Protocolo de consenso sobre TDAH.
3. Protocolo de Identidade de Xénero.
4. Protocolo de Urgencias sanitarias e enfermidade crónica.
5. Protocolo de Atención Educativa Domiciliaria.
6. Protocolo de Protección de datos.
7. Protocolo de Absentismo escolar.
8. Protocolo para alumnado con TEA

b) **Documentos anexos elaborados polo Departamento de Orientación:**

I - Parte por condutas contrarias á convivencia.

II - Contrato de conduta.

III - Guía para a análise dun conflito.

IV - Enterado dos pais.

V - Rexistro de avaliación de excursións e saídas do colexio.

VI -Cuestionario de autovaloración do profesorado.

VII - Protocolo de acollida ao alumnado de nova incorporación

VIII- Protocolo de contención física ante os casos de agresión a docentes.

IX - Cuestionario de convivencia no centro educativo

ANEXO I**PARTE POR CONDUCTAS CONTRARIAS Á CONVIVENCIA**

Alumno/a	Curso	Materia
Profesor/a	Data:	Hora:

O presente parte ábrese para deixar constancia escrita dos feitos que o motivaron e comunícase á xefatura de estudos para a súa oportuna incorporación ó expediente do alumno.

Ditos feitos, tipificados dentro das Normas de Organización e Funcionamento do noso centro, pola súa continuada repetición o pola propia importancia, foron:

	Desobedecer as indicacións do profesor/a
	Faltar ó respecto ó profesor/a
	Molestar, insultar, agredir ou faltar ó respecto ós compañeiros/as
	Deteriorar de forma consciente elementos ou mobiliario do centro

PLAN DE CONVIVENCIA

Coa intención de que corrixa a súa conduta o alumno foi sancionado con:

	A imposición dun traballo educativo extra (ver ó dorso)
	O seu illamento dentro dunha sala para facer traballo individual

Asdo: Xefe/a de Estudos

Asdo: Director/a

ANEXO II

CONTRATO DE CONDUCTA

(Referido a condutas concretas, acadables cun esforzo razoable e comprensible para o alumno. Especificar as consecuencias do seu incumprimento).

_____, alumno/a do curso _____, comprométome a :
_____
_____
_____
_____

e a presentar este compromiso ao final de cada clase ao profesor/a

_____
que o firmará se se cumpriu (no caso contrario anotará o motivo de non firmar).

Se non cumpro este compromiso, derivaranse as seguintes consecuencias:

- _____
_____

- _____
_____

Ó cabo de cinco días entregárase este compromiso coas sinaturas a:

O Xefe/a de estudos

Pais

titor/a

Conformes:

Asdo: o/a alumno/a

o/a profesor/a

Seguimento do contrato:

día 1º

día 2º

día 3º

día 4º

día 5º

asdo:

asdo:

asdo:

asdo:

asdo:

Observac.

Observac.

Observac.

Observac.

Observac.

ANEXO III

GUIA PARA A ANÁLISE DUN CONFLICTO

Pensa nun título que reflicta o conflito:

Segue a ficha para analizar o conflito:

		PARTE "A"	PARTE "B"
PROTAGONISTAS	Quen son os protagonistas do conflito?		
	Hai alguén máis que teña que ver co que está pasando?		
RELACIÓN	Que relación teñen entre eles? Cómo se levan entre sí?		

EMOCIÓN	Como se sinte cada un?		
NECESIDADES	Que quieren resolver?		
	Que necesitan para sentirse mellor?		
SOLUCIÓN	Propoñemos ... Comprometéndonos a...		

ANEXO IV

ENTERADO DOS PAIS

Quedo enterado/a de que o meu fillo / a miña filla

.....

mantivo unha conduta inadecuada na clase, desatendendo as súas obrigas como alumno/a para o correcto desenrolo da clase.

Agradezo me teñan informado/a e comunícolle que tras ter falado con el/ela, asegura que non volverá a ocorrer. Nós, pola nosa parte, xa adoitamos as nosas medidas.

Prégolle me informe se volta incorrer na mesma conduta ou outras similares.

Atentamente,

....., ... de ..... de 20 .....

Asdo: (Pai, nai)

ANEXO V

REXISTRO DE AVALIACIÓN DE EXCURSIÓNS E SAÍDAS DO COLEXIO

CURSO ..... Nº ALUMNOS ..... DATA .....

TITOR/A .....

ACOMPÑANTE/S .....

HORA DE SAÍDA ..... DE CHEGADA .....

DÍAS DE ESTANCIA CON PERNOCTA .....

LUGAR DE DESTINO E/OU ITINERARIO:

.....
.....
.....

VALORACIÓN XERAL DA SAÍDA (anotar observacións dos aspectos):

- INTERESANTE: .....

- EDUCATIVA: .....

- LÚDICA: .....

- MEDIOAMBIENTAL: .....

- ATENCIÓN E TRATO RECIBIDOS: .....

- CALIDADE DOS MATERIAIS/INSTALACIÓNS:

.....

- TRANSPORTE: .....

- RELACIÓN CALIDADE / PRECIO: .....
- ADECUACIÓN E CALIDADE MENÚS: .....
- OUTROS: .....
- É POSIBLE TRABALLAR POSTERIORMENTE NO COLEXIO SOBRE
ALGÚN ASPECTO DA SAÍDA? ..... CALES?.....

.....

- REPETIRÍAS ESTA SAÍDA? .....

- OBSERVACIÓNS (aspectos a ter en conta en posible repetición)

.....

.....

.....

- INCIDENCIAS (comportamento alumnado, accidentes,...)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Asdo: (Profesor/a)

ANEXO VI

CUESTIONARIO DE AUTOVALORACIÓN DO PROFESORADO (1)

PROCURA UNHA BOA CONVIVENCIA NA AULA E FOMENTA AS
BOAS RELACIÓNS ENTRE OS ALUMNOS.

Nas casas en branco podes engadir algún aspecto que consideres
importante para ti e non estea reflectido.

1. COÑECER A REALIDADE DA NOSA AULA E DOS NOSOS
ALUMNOS.

VARIABLES	VALORACIÓN		
	SI	NON	OBSERVACIÓNS
1. Converso cos meus alumnos e pregúntolles sobre as súas cousas			
2. Estou aberto as súas preocupacións			
3. Observo a súa conduta de forma espontánea mentres traballan			
4. Obsérvolles nos seus xogos ou momentos de lecer.			
5. Coñezo as súas familias e manteño entrevistas con elas.			
6. Leo con interese producións libres dos alumnos nas que relatan as súas			

experiencias ou vivencias.			
7. Aplico probas sociométricas que axuden a recoñecer liderazgos, relación grupal...			
8. (outras)			
9.			
10.			

CUESTIONARIO DE AUTOVALORACIÓN DO PROFESORADO (2)

2. PROCURAR UNHA BOA CONVIVENCIA NA AULA

VARIABLES	VALORACIÓN		
	SI	NON	OBSERVACIÓNS
1. Teño establecidas normas claras de funcionamento interno da aula.			
2. Os alumnos participan na elaboración das normas de clase e na selección das mesmas			
3. Todo o alumnado ten responsabilidades que vai asumindo en distintos momentos, días ou períodos.			
4. Fago respectar a quenda de palabra.			
5. Promovo que os alumnos se escoiten entre eles.			
6. Respecto e fago respectar as diferenzas dos alumnos: físicas, intelectuais, e de todo xeito, e busco a complicidade de todos para			

PLAN DE CONVIVENCIA

axudarlles.			
7. Incorporo os acordos de clase e a revisión dos mesmos como parte dos procesos de traballo.			
8. (outras)			
9.			
10.			

CUESTIONARIO DE AUTOVALORACIÓN DO PROFESORADO (3)

3. FOMENTAR UNHAS BOAS RELACIÓNS ENTRE ALUMNOS

VARIABLES	VALORACIÓN		
	SI	NON	OBSERVACIÓNS
1. Establezo o compañeirismo como relación primordial entre o alumnado da clase e do centro			
2. Programo actividades de equipo e cooperativas.			
3. Ensino ós meus alumnos a ceder os seus utensilios de clase e a compartir con outros alumnos.			
4. Establezo mecanismos para que prevaleza a axuda dentro do grupo fronte á competitividade			
5. Promovo xogos colectivos e premio o esforzo e a deportividade			
6. Expoño ao alumnado traballos dunha responsabilidade compartida.			
7. Facilito ás relacións entre o alumnado facéndoo reflexionar sobre os seus			

PLAN DE CONVIVENCIA

sentimentos e os dos demais			
8. (outras)			
9.			
10.			

COLEXIO PLURILÍNGÜE ALBORADA

CUESTIONARIO DE AUTOVALORACIÓN DO PROFESORADO (4)

4. ABORDAR E RECONVERTIR OS CONFLICTOS DE FORMA CONSTRUCTIVA E EDUCATIVA

VARIABLES	VALORACIÓN		
	SI	NON	OBSERVACIÓNS
1. Ensino relacións de tolerancia entre alumnos de distintas ideas, relixións, incluso descendendo a aspectos como distintas marcas de roupa ou calzado.			
2. Manteño entrevistas persoais e reunións de grupo para afrontar os problemas suscitados entre eles.			
3. Procuro que entre o meu alumnado non existan insultos ou faltas de respecto.			
4. Esixo o respecto duns para os outros e para as súas pertenzas			
5. Procuro que todo o alumnado participe e faga súa a resolución dos conflitos.			
6. Estou atento aos problemas individuais e de grupo que existen entre eles.			

PLAN DE CONVIVENCIA

7. Utilizo técnicas e protocolos no exposición e resolución de conflitos			
8. (outras)			
9.			
10.			

COLEXIO PLURILÍNGÜE ALBORADA

ANEXO VII

PROTOCOLO DE ACOLLIDA ALUMNADO DE NOVA INCORPORACIÓN

Durante o proceso de admisión:

- Entrevista coa familia e co alumno: titor, Orientadora, Director
- Solicitud de expediente académico, informes psicopedagógicos (se os houber)
- Exploración psicopedagóxica se procede
- Visita ao centro: coñecemento das instalacións, aula, servizos,

Durante a incorporación:

- Información sobre o funcionamento: normas, horarios, aulas, ximnasio, recreos,...
- Presentación de profesorado.
- Asignación, se é preciso, dun/dunha alumno titor, que o acompañe e asesore e sirva de ponte para integración no grupo.
- Avaliación inicial de nivel de competencia curricular (se procede).

PROTOCOLO DE CONTENCIÓN FÍSICA

1. OBXECTIVOS

O obxectivo deste protocolo é a dispoñibilidade por parte da comunidade educativa dunas pautas que axuden a tomar decisións en relación á contención mecánica, con referencia a:

- üIndicacións de la contención mecánica

- üFases ou secuencias de actuacións

- üProcedementos técnicos

- üRexistro de datos de utilidade psicopedagóxica e para a avaliación posterior. Ademais preténdese que este protocolo sexa un instrumento docente e que sirva para a aprendizaxe e mellora continua dos profesionais.

2. CANDO HAI QUE APLICAR O PROTOCOLO DE CONTENCIÓN FÍSICA

Tense que producir unha crise de perda de control que poida chegar á auto ou heteroagresividade.

O obxecto do protocolo é establecer dúas **medidas**:

- **ILLAMENTO.** Retirada do alumno a un espazo apropiado (aula de convivencia, espazo próximo ao do xurdimento da crise)
- **CONTENCION MECÁNICA.** Mantén ao alumno inmóbil mentres persiste a crise. Estas medidas son **EXCEPCIONAIS e SOLUCIÓN URXENTES** ante as situacións especificadas neste protocolo.

3. INDICACIÓNS E ABORDAXES ALTERNATIVOS

Aplicaranse cos **PRIMEIROS INDICIOS.**

a) MEDIDAS DE ABORDAXE VERBAL:

- Separarlo do lugar do conflito.
- Intentar abordalo verbalmente para "enfriar" a situación.
- Tomar asento á mesma altura sempre que se poida.
- escoitar atentamente deixando que exprese a irritación antes de responderlle
- Manter unha actitude firme, acolledora, sen evitar o contacto visual e utilizando un ton de voz calmado e de baixo volume.
- Cando a hostilidade se teña reducido, empatizar coa persoa irritada sen necesidade de mostrar acordo, pero si

reservándote os teus propios xuízos sobre o que debería ou non facer.

- Se se percibe que non se pode afrontar a situación, pedir axuda e non continuar intentándoo a soas.

e) MEDIDAS AMBIENTAIS E/O CONDUCTUAIS:

- Restricción de estímulos e/o reducir o número de estímulos provocadores de respostas agresivas ou violentas.
- Sacar de contexto ás persoas implicadas o ao mesmo alumno.
- Posibilitar e/o facilitar a execución das respostas incompatibles coa axitación e/o alternativas.
- Axudar á realización de respostas desactivadoras: relaxación muscular, técnicas respiratorias,...

Formalizar o ámbito verbal un contrato condutual no que se explicita as condutas non permitidas, así como as esperadas, así como as consecuencias que seguirán á emisión ou non das condutas

4. PROCEDIMIENTO PARA A CONTENCIÓN FÍSICA

Decisións. En canto se produza a crise, o mestre/a ou mestres/as que se atopen preto, pedirán axuda aos profesores dispoñibles e procederase a intervir. Para trasladar ao alumno/a á aula de

Convivencia, fará falla ao menos outro mestre máis, debendo haber alguén preto para abrir portas e axudar no caso necesario.

Formulario Se elabora un formulario destinado a estes efectos. Unha vez iniciada a contención valorarase o tempo que dura a crise, e se manterá con unha especial vixilancia despois de que teña remitido. Tamén hai que valorar a conveniencia de chamar aos servizos sanitarios, se hai perda de consciencia, convulsións, no control de esfínteres, excesiva duración da crise, etc.

5. ACTUACIÓNS

- Non debe haber xente ó redor,
- Unha vez que se teña tomado a decisión de reducir e illar ao alumno debe elixirse un coordinador.
- A partir dese momento non se deberá realizar ningún intercambio verbal co alumno, excepto polo coordinador que lle comunicará de xeito claro que vai a ser reducido e illado debido a que perdeu o control, e isto sucederá ata que remita a crise.
- Para intervir no desprazamento, dende o lugar dos feitos ata a aula de convivencia, debemos quitarnos os aneis, pulseiras, reloxo, colares, así como todo o que o alumno leve enriba co que se poida facer dano.

- traslado do alumno realizarase suxetándoo polas pernas á altura dos xeonllos, e polos brazos, ao redor dos cúbados co apoio baixo os ombreiros. Non deben forzarse as articulacións.
  - Farase de xeito firme e seguro pero tendo en conta que non dane a pel ou impida a circulación sanguínea.
  - Manter a cabeza do alumno lixeiramente levantada para diminuír os seus sentimentos de indefensión.
  - Se tumbará ao alumno en decúbito supino, salvo diminución de nivel de conciencia, no que se colocará ao alumno en decúbito lateral esquerdo.
  - Inmobilizaranse os brazos e co peso do corpo, bloquearemos o su corpo para que non poida moverse nin facerse dano. Hai que procurar que lle entre o máximo ar posible e vixiar os movementos da cabeza para que non poida morder nin autolesionarse.

6. SUPRESIÓN DA CONTENCIÓN MECÁNICA

A supresión do episodio restritivo terá lugar trala valoración conxunta dos profesores que interviñeron co alumno.

- Farase de xeito progresivo a medida que medre o autocontrol.

- A supresión débese facer coa presenza dos profesores que interviñeron.
- Anotarase a data e a hora na que se suprimiu a contención física.

7. AVALIACIÓN DO PROTOCOLO

Avaliaranse periodicamente os seguintes apartados da execución do protocolo:

- Si se intentaron medidas alternativas.
- Procedemento correcto.
- A cumplimentación dos informes e formularios.
- Información á familia.
- Información á comisión de convivencia.
- Seguimento axeitado.

CUESTIONARIO DE CONVIVENCIA ESCOLAR NO CENTRO EDUCATIVO

As seguintes cuestións pretenden recoller a opinión dos distintos integrantes da vida do colexio (alumnos, profesores, pais, persoal non docente), sobre o clima de convivencia do noso centro. Cos resultados farase unha análise que nos axude a programar o Plan de Convivencia do centro en base as necesidades reais.

Pedimos, polo tanto, que sexades o mais sinceros e obxectivos posible. Grazas.

1- COMO VALORAS OS SEGUINTE ASPECTOS DA CONVIVENCIA NO NOSO CENTRO?

Valoración global da convivencia: 1- Moi malo, 2- Malo, 3- Regular, 4- Normal, 5- Bo, 6- Moi bo, 7- Excelente (rodear o número elixido: 1 2 3 4 5 6 7)

O clima de traballo e as relacións entre o profesorado	1 2 3 4 5 6 7
As relacións co equipo directivo	1 2 3 4 5 6 7
As relacións do alumnado co profesorado	1 2 3 4 5 6 7
As relacións do profesorado co alumnado	1 2 3 4 5 6 7
As relacións entre o alumnado	1 2 3 4 5 6 7
As relacións do profesorado coas familias	1 2 3 4 5 6 7
As relacións das familias co profesorado	1 2 3 4 5 6 7
As relacións do persoal non docente co resto da comunidade	1 2 3 4 5 6 7

educativa

As relacións da comunidade educativa co resto do contorno 1 2 3 4 5 6 7

escolar

As relacións do centro cos servizos sociosanitarios 1 2 3 4 5 6 7

As relacións coa Administración educativa 1 2 3 4 5 6 7

2- OS CONFLITOS QUE SE PRODUCEN CON MÁIS FRECUENCIA SON:

1 - Nunca, 2 - Moi pouco, 3 - Pouco, 4 - Algunhas veces, 5 - Bastantes veces, 6- Moitas veces, 7- Sempre.

Entre profesorado e o equipo directivo 1 2 3 4 5 6 7

Entre profesorado 1 2 3 4 5 6 7

Entre profesorado e alumnado 1 2 3 4 5 6 7

Entre alumnado 1 2 3 4 5 6 7

Entre o profesorado e as familias 1 2 3 4 5 6 7

Entre pais/nais e fillos/fillas 1 2 3 4 5 6 7

Entre as familias 1 2 3 4 5 6 7

Entre o centro escolar e a administración educativa 1 2 3 4 5 6 7

Entre o centro escolar e o concello 1 2 3 4 5 6 7

En relación co persoal non docente 1 2 3 4 5 6 7

3- CALES DOS SEGUINTES CONFLITOS SE TEÑEN PRODUCIDO CON MAIS FRECUENCIA NO CENTRO NOS ÚLTIMOS ANOS?

Agresións verbais entre o alumnado	1 2 3 4 5 6 7
Agresións físicas entre o alumnado	1 2 3 4 5 6 7
Agresións verbais de profesorado a alumnado	1 2 3 4 5 6 7
Agresións físicas de profesorado a alumnado	1 2 3 4 5 6 7
Agresións verbais de alumnado a profesorado	1 2 3 4 5 6 7
Agresións físicas de alumnado a profesorado	1 2 3 4 5 6 7
Intimidación e acoso entre alumnado	1 2 3 4 5 6 7
Problemas entre o profesorado	1 2 3 4 5 6 7
Vandalismo ou deterioro grave nas cousas	1 2 3 4 5 6 7
Roubos	1 2 3 4 5 6 7
Problemas co consumo de drogas	1 2 3 4 5 6 7
Condutas disruptivas nas aulas (interromper a clase)	1 2 3 4 5 6 7
Indisciplina (insultos, malas contestacións, falta de respecto)	1 2 3 4 5 6 7
Acoso sexual	1 2 3 4 5 6 7
Absentismo e deserción escolar	1 2 3 4 5 6 7

4- NA TÚA OPINIÓN, CALES DAS SEGUINTE INICIATIVAS SERÍAN ÚTILES PARA MELLORAR A CONVIVENCIA NO NOSO COLEXIO?

1 - Nunca, 2 - Moi pouco, 3 - Pouco, 4 - Algunhas veces, 5 - Bastantes veces, 6- Moitas veces, 7- Sempre.

Reforzar a disciplina no centro	1 2 3 4 5 6 7
Consensuar normas entre alumnado e profesorado	1 2 3 4 5 6 7

PLAN DE CONVIVENCIA

Favorecer o traballo cooperativo entre o alumnado	1	2	3	4	5	6	7
Unificar os criterios de actuación entre o profesorado	1	2	3	4	5	6	7
Darlle máis participación ás familias na xestión do centro	1	2	3	4	5	6	7
Colaborar cos servizos sociais, de saúde e asociacións	1	2	3	4	5	6	7
Mellorar as relacións entre profesorado e familias	1	2	3	4	5	6	7
Mellorar as condicións de traballo do profesorado	1	2	3	4	5	6	7
Facer grupos de alumnado máis reducidos	1	2	3	4	5	6	7
Mellorar os recursos do centro educativo	1	2	3	4	5	6	7
Formar ao profesorado en resolución de conflitos	1	2	3	4	5	6	7
Informar ás familias sobre estratexias diante dos conflitos	1	2	3	4	5	6	7
Facer grupos de mediación en conflitos nos centros	1	2	3	4	5	6	7
Adaptar o currículo ás necesidades do alumnado	1	2	3	4	5	6	7
Utilizar unha metodoloxía máis activa e participativa	1	2	3	4	5	6	7
Utilizar un estilo docente respectuoso e positivo	1	2	3	4	5	6	7

PROGRAMA DA HABILIDADES SOCIAIS

DISTRIBUCIÓN DE TEMAS HHSS, POR ETAPAS/CURSOS

E.I.	1. Presentación, cortesía e agrado 1. Sorir e rir. 2. Saudar. 3. Comunicar os datos máis relevantes de si mism@. 4. Decir os datos máis relevantes das persoas achegadas. 5. Describir o entorno físico e social máis próximo. 6. Emitir saúdos e despedidas axeitadas a cada contexto. 7. Utilizar fórmulas de cortesía. 8. Emitir e recibir halagos con naturalidade. 9. Facer invitacións e/o visitas con naturalidade. 10. Interesarse por situacións persoais de amigos, familiares, etc... 2. Peticións 11. Facer peticións ou solicitar axuda a outras persoas e facer favores ou prestar axuda. 12. Dar e recibir instrucións. 13. Rexeitar peticións non razoables ou inadecuadas.

	14. Expresar desexos, opinións e intencións. 15. Pedir a outras persoas que cambien a súa conduta en situacións concretas. 16. Pedir permiso e/ou excusarse en situacións que o requiran. 17. Propoñer e aceptar a participación en xogos. 18. Facer proposicións a outras persoas para o tempo libre.
E.P.	Área 1. Habilidades básicas de interacción social 1.1. Sorir e rir 1.2. Saudar 1.3. Presentacións 1.4. Favores 1.5. Cortesía e amabilidade Área 2. Habilidades para facer amigos e amigas 2.1. Reforzar aos outros 2.2. Iniciacións sociais 2.3. Unirse ao xogo con outros 2.4. Axuda 2.5. Cooperar e compartir Área 3. Habilidades conversacionais 3.1. Iniciar conversacións 3.2. Manter conversacións 3.3. Rematar conversacións 3.4. Unirse á conversación doutros

	3.5. Conversacións de grupo Área 4. Habilidades relacionadas cos sentimentos, emocións e opinións 4.1. Autoafirmacións positivas 4.2. Expresar emocións 4.3. Recibir emocións 4.4. Defender os propios dereitos 4.5. Defender as propias opinións Área 5. Habilidades de solución dos problemas interpersonais 5.1. Identificar problemas interpersonais 5.2. Buscar solucións. 5.3. Anticipar consecuencias. 5.4. Elixir unha solución. 5.5. Probar unha solución. Área 6. Habilidades para relacionarse cos adultos 6.1. Cortesía co adulto 6.2. Refuerzo ao adulto. 6.3. Conversar co adulto. 6.4. Peticións ao adulto. 6.5. Solucionar problemas con adultos.
1º e 2º EP	Área 1 - Habilidades básicas de interacción social

3º EP	Área 2 - Habilidades para facer amigos e amigas Área 6 - Habilidades para relacionarse cos adultos
4º EP	Área 2 - Habilidades para facer amigos e amigas Área 5 - Habilidades de solución de problemas interpersonais
5º EP	Área 2 - Habilidades para facer amigos e amigas Área 3 - Habilidades conversacionais
6º EP	Área 3 - Habilidades conversacionais Área 4 - HH relacionadas con sentimentos, emocións e opinións: 4.4 Defender os propios dereitos 4.5 Defender as propias opinións Área 5 - Habilidades de solución de problemas interpersonais
ESO	Área 1 - Manexo da ansiedade 1.1 Que é a ansiedade. 1.2 Póño-me nervos@ 1.3 Reducir a miña ansiedade 1.4 Domino o meu corpo Área 2 - Evitar problemas 2.2 Solución de problemas 2.3 Asumir responsabilidades 2.4 Compromisos mútuos 2.5 Non hai excusas 2.6 Facer fronte ás reprimendas

	Área 3 - Facer fronte ás provocacións 3.1 Provocacións 3.2 Detectar provocacións 3.3 Enfrentarse ás provocacións 3.4 Na pel d@ outr@ Área 4 - Seguridade nun mesmo 4.1 Recoñecer situacións difíciles 4.2 Facer e recibir eloxios 4.3 Facerse eloxios a un@ mesm@ Área 5 - Asertividade 5.1 Que é asertividade 5.2 Respetar aos demais e a un@ mesm@
1º e 2º	Área 1 - Manexo da ansiedade Área 2 - Evitar problemas Área 3 - Facer fronte ás provocacións
3º e 4º	Área 4 - Seguridade nun@ mesm@ Área 5 - Asertividade

RECURSOS E MATERIAIS DE APOIO:

E.I. -

- Programa Estrategias para la prevención temprana de la violencia en los niños. La enseñanza de habilidades prosociales a los niños de preescolar e infantil. (Ellen McGinnis, Arnold P. Goldstein. Fundación para el bienestar humano - SURGIR)

E. P. -

- Programa de Enseñanza de Habilidades de Interacción social (PEHIS), para niños y adolescentes. Mª Inés Monjas Casares. CEPE
- Programa de desarrollo emocional (PEDE). Actividades para el alumno en el aula. (Consejería de Educación y ciencia. Principado de Asturias)

E.S.O. -

- Avancemos. Enseñanza de habilidades sociales para adolescentes. (Albor Cohs)
- Aprende a Resolver conflictos. Programa para mejorar la convivencia escolar. (CEPE)
- Outros materiais a disposición do profesorado no departamento de orientación: rexistros de HHSS, programas específicos, enlaces a cortos e películas, ...

RECURSOS HUMANOS:

Os programas desenvolveranse preferentemente nas titorías.

Asimesmo, utilizaranse os incluídos na aula de convivencia.

Nos casos especiais, intervirá a orientadora.

OBXECTIVOS DA APLICACIÓN DOS PROGRAMAS:

A filosofía destes programas é a de favorecer o bo clima relacional dentro do colexio e anticiparse ao xurdimento de conflitos.

O obxectivo final é que estas aprendizaxes sexan interiorizadas e xeralizadas polo alumnado no ámbito cotiá.

A orde das áreas así como o seu contido e duración, queda a criterio d@s titor@s. Deberase valorar as características do grupo en cuestión, o ter superado ou non determinadas aprendizaxes sociais e a existencia de problemas específicos.

PROGRAMA DE COEDUCACIÓN E PREVENCIÓN DA VIOLENCIA MACHISTA

DISTRIBUCIÓN POR ETAPAS/CURSOS

E.I.	• Debatir nas reunións de ciclo e facer visibles no currículo e na programación de aula os obxectivos do xogo sociodramático desenvolvendo os rincóns de xogo cunha orientación coeducativa. Un exemplo de obxectivo sería: Desenvolver as condutas de coidado e atención a outras persoas no rincón da casa, o ampliar o repertorio de condutas lúdicas de nenas e nenos orientándoos/as hacia identidades de xénero abertas. • Favorecer os agrupamentos mixtos, evitando que os grupos de xogo se constitúan en función do xénero. • Organizar os rincóns de xogo de forma rotativa. Se se lles deixa a eles e elas elixir o rincón de xogo aséntanse máis no estereotipo. • Realizar propostas de xogo variadas e amplas que inclúan ámbitos de dominancia feminina, masculina e neutra. • Ampliar os esquemas que nenos e nenas teñen sobre roles, institucións ou situacións sociais para favorecer o enriquecemento do xogo e disminuir as condutas evasivas.

	Esto pode facerse a través de videos, visitas a establecementos o lugares de traballo (taller mecánico, zoológico, pescadería...), conversacións en gran grupo ou escenificacións sobre o tema na aula. • Estar atentos/as aos comportamentos diferenciais para intervir no xogo con actitude aberta, propoñendo opcións distintas e situacións novas, que leven a nenos e a neñas a ampliar os seus esquemas lúdicos nas parcelas nas que se amosan máis pobres e estereotipados. Por exemplo propoñendo na casinha que era o pai o que levaba aos fillos/as ao colexio. • Campaña de coeducación coas familias: - Elección de xoguetes - Asignación de roles nas familias: que fai na casa o neno e que fai a nena. - Emprego de linguaxe diferenciador nas atribucións emocionais e comportamentais a nenas e nenos: "o campeón" e "a princesa". • Psicomotricidade: - Coeducación: corpos diferentes, somos iguais
E.P.	
1º e 2º EP	As mesmas propostas que en EI, adaptando os exemplos de xogo ao nivel evolutivo desa idade.

3º EP	1. Definir bo trato e mal trato:
4º EP	Analizar diferentes conceptos relacionados con bo- mal- trato
5º EP	Identificar aspectos e elaborar definicións de un concepto que
6º EP	supoñan mal ou bo trato
	2. Identificar mal trato e bo trato de xénero
	Conocer algunas das formas de discriminación e agresión sexista que se poden dar no seu entorno inmediato. Valorar as consecuencias positivas e negativas a través da observación de situacións escenificadas e debuxos animados. Reconstruir situacións e personaxes de forma que sexan de bo trato.
	3. Vivenciar a igualdade
	Detectar aspectos que fan que nunha situación se produza unha discriminación sexista e coñecer os estereotipos que se asocian a un xénero ou outro. Coñecer os tipos de regulación de conflitos que poidan darse. Motivar para aplicar resolución de conflitos que indiquen valores de igualdade.
	4. Fomentar a solidariedade
	Coñecer as vantaxes de traballar en equipa dende posturas solidarias. Motivar para rexeitar a violencia machista. Fomentar a colaboración e o apoio mutuo como recursos a fixar na forma de relacionarse, que favorecen e potencien o rexeitamento da violencia.
ESO	
1º, 2º e 3º	Análise dos contidos machistas nas letras das cancións, nos vídeos, na publicidade e nos medios de comunicación.
	3º- Participación anual na convocatoria do Concello

	presentando un cartel realizado polo alumnado que se expón xunto cos realizados por outros centros de Vigo.
4º	Orientación académica e profesional: elección de estudos/profesiões libre de prexuízos sexistas.
TODO O COLEXIO	Conmemoración do 25 de Novembro, contra a violencia machista Conmemoración do 30 de Xaneiro, día da Paz Conmemoración do 8 de marzo, día internacional da muller As actividades encádranse na temática da igualdade, coeducación e rexeitamento da violencia. Nelas participa todo o colexio, adaptando os contidos e metodoloxías de traballo ás idades do alumnado. Durante os días anteriores ás datas sinaladas, elabórase unha proposta plástica común a todo o alumnado. Depois, nun acto ao efecto, plásmase nunha realización plástica conxunta que se expón nos corredores e/ou patio como mensaxe que involucra o sentir de tod@s.

A orde das áreas así como o seu contido e duración, queda a criterio d@s titor@s. Deberanse avaliar as características do grupo en cuestión, o ter superado ou non determinadas aprendizaxes sociais e a existencia de problemas específicos.

RECURSOS E MATERIAIS DE APOIO:

E.I.

- Programa Estrategias para la prevención temprana de la violencia en los niños. La enseñanza de habilidades prosociales a los niños de preescolar e infantil. (Ellen McGinnis, Arnold P. Goldstein. Fundación para el bienestar humano - SURGIR)

E. P.

- Construyendo la igualdad Prevenimos la Violencia de Género. Consejería de empleo y mujer. Comunidad de Madrid.
- Programa de Enseñanza de Habilidades de Interacción social (PEHIS), para niños y adolescentes. Mª Inés Monjas Casares. CEPE
- Programa de desarrollo emocional (PEDE). Actividades para el alumno en el aula. (Consejería de Educación y ciencia, Principado de Asturias)

E.S.O.

- Aprende a Resolver conflictos. Programa para mejorar la convivencia escolar. (CEPE)
- Outros materiais a disposición do profesorado no departamento de orientación: programas específicos, enlaces a cortos e películas, ...

RECURSOS HUMANOS:

Os programas desenvolveranse preferentemente nas titorías.

Nos casos especiais, intervirá a orientadora.

Para algunhas das charlas cóntase coa participación de Asociacións contactadas directamente ou a través da AMPA.

Na conmemoración do 25 de Novembro intervén todo o profesorado.

OBXECTIVOS DA APLICACIÓN DOS PROGRAMAS:

A filosofía destes programas é a de favorecer o bo clima relacional dentro do colexio, o fomento da mentalidade crítica co sexismo e a interiorización do trato en igualdade como persoas, erradicando toda forma de violencia contra a muller.

O obxectivo final é que estas aprendizaxes sexan interiorizadas e xeralizadas polo alumnado no ámbito cotiá.

15. DOCUMENTOS DO CENTRO

- Proxecto Educativo de Centro
- Plan de Atención á Diversidade
- Normas de Organización e Funcionamento (NOF)
- Plan de Acción Titorial (PAT)
- Plan de Atención á Diversidade (PXAD)

16. REFERENCIAS LEXISLATIVAS

- LEI ORGÁNICA 2/2006 que regula o Consello Escolar
- LEI ORGÁNICA 8/1985 que regula o dereito á Educación
- LEI ORGÁNICA 8/2013, de 9 de decembro, para a mejora de la calidad educativa (LOMCE).
- LEI 4/2011, do 30 de Xuño, de Convivencia e participación da comunidade educativa.
- DECRETO 8/2015, do 8 de Xaneiro, polo que se desenvolve a Lei 4/2011 do 30 de Xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa en materia de convivencia escolar.